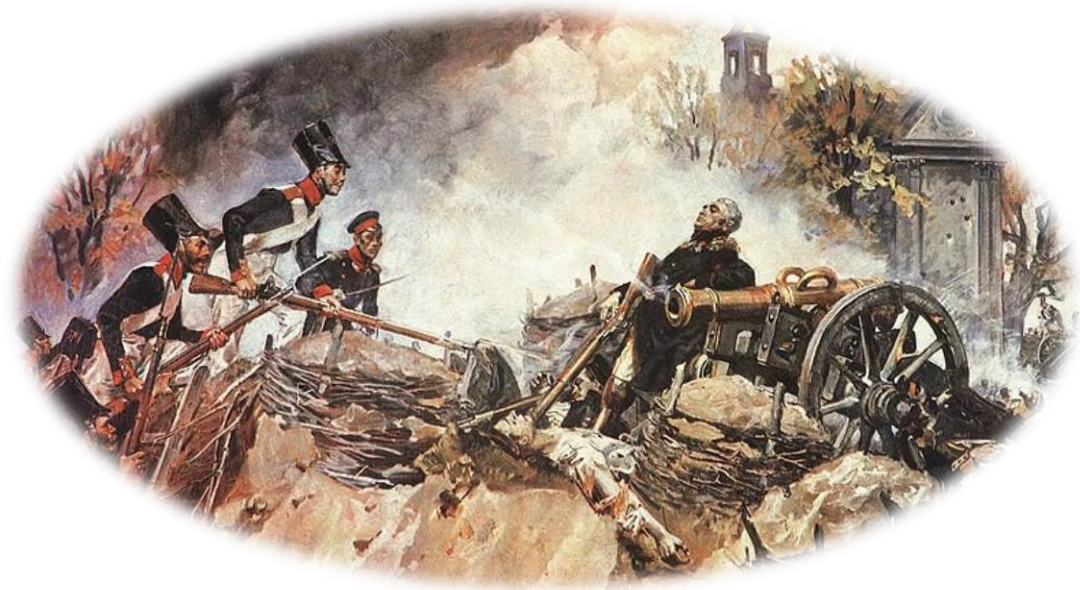

ADAM MICKIEWICZ

REDUTA ORDONA

opracowanie lektury

Wybór materiałów i opracowanie: Krystian Ślęczka

I. O autorze.

Adam Mickiewicz urodził się 24 grudnia 1798 roku w Nowogródku lub w Zaosiu pod Nowogródkiem. W 1807 roku rozpoczął naukę w powiatowej szkole dominikańskiej w Nowogródku. W 1812 roku zmarł jego ojciec. W tym samym roku spotkał się wielką historią: z przemarszem przez Nowogródek wojsk Napoleona, w tym legionów pod wodzą księcia Józefa Poniatowskiego. W 1815 roku zapisał się na czteroletnie studia na Uniwersytecie Wileńskim, a w październiku 1817 roku założył z przyjaciółmi Towarzystwo Filomatów. W 1819 roku rozpoczął pracę nauczycielską w szkole powiatowej w Kownie. W 1820 roku umiera matka Adama Mickiewicza. Tego samego roku powstaje *Oda do młodości* oraz rozpoczyna prace nad II częścią *Dziadów*. W kolejnym roku powstaje pierwszy tomik *Poezji*, zawierający *Ballady i romanse*. W listopadzie 1823 roku zostaje wraz z innymi filomatami aresztowany, a w kolejnym roku

zostaje zesłany w głąb Rosji. W 1825 roku odbył wycieczkę na Krym, która zaowocowała cyklem wspaniałych sonetów. W 1828 roku zostaje wydany *Konrad Wallenrod*. W 1829 roku otrzymuje zezwolenie na opuszczenie Rosji i odbywa podróż po Europie zachodniej. W kolejnym roku przebywa we Włoszech i Szwajcarii, a w 1831 roku przyjeżdża do Wielkopolski. W 1832 roku wraca do Paryża, wydaje III część *Dziadów* oraz rozpoczyna pisanie *Pana Tadeusza*, który premierę ma w 1834 roku. W roku premiery poematu epickiego bierze ślub z Celiną Szymanowską. Z ich związku na świat przychodzą dwie córki i czterech synów. W 1839 roku rozpoczyna wykładanie na Akademii w Lozannie, w tym okresie powstają liryki lozańskie, które nie zostają opublikowane za jego życia. W latach 1840-1844 obejmuje profesurę literatury słowiańskiej w College de France. W 1841 roku po raz pierwszy spotyka podającego się za proroka Andrzeja Towiańskiego i wraz z nim zakłada Koło Sprawy Bożej. Po dwóch latach jednak zrywa z Towiańskim. W 1848 roku Mickiewicz zakłada legion w związku z wydarzeniami Wiosny Ludów. W 1852 roku otrzymuje pracę w Bibliotece Arsenалу w Paryżu. W marcu 1855 roku umiera jego żona. 26 listopada tego roku poeta umiera pod Konstantynopolem. W 1890 roku jego prochy zostają przeniesione z Montmorency na Wawel.

Źródło: <https://zyciorisy.info/adam-mickiewicz/>

II. Geneza utworu.

Utwór opowiada o **obronie i wysadzeniu szańca w warszawskiej dzielnicy Woli przez Juliana Konstantego Ordon**. Zdarzenie to poznał Mickiewicz z relacji swojego przyjaciela, Stefana Garczyńskiego, uczestnika powstania listopadowego i naocznego świadka opisywanych faktów. Przebywali wtedy obaj w Dreźnie, dokąd dotarła fala uchodźców po przegranym powstaniu. Według Garczyńskiego Ordon zginął w ruinach umocnień wysadzonych przez siebie w powietrze i tak to przedstawił Mickiewicz. W rzeczywistości bohaterski artylerzysta został ciężko ranny, lecz przeżył wybuch. Walczył później w powstaniu węgierskim pod dowództwem generała Bema, a także w

wojnie narodowej we Włoszech w oddziałach Garibaldiego. Zmarł w 1886 r. we Florencji jako stary, zgorzkniały człowiek (popętnił samobójstwo).

Wiersz został napisany **w Dreźnie w 1832 roku**, wydany w Paryżu w 1833.

Źródło: https://opracowania.pl/opracowania/jezyk-polski/reduta-ordona-a-mickiewicz_oid,117

III. Rodzaj i gatunek literacki.

RODZAJ LITERACKI: **liryka**. GATUNEK: **wiersz, poemat opisowo-refleksyjny, łączący cechy epiki i liryki**.

Źródło: <https://victor.com.pl/2017/opracowanie-lektury-reduta-ordona/>

IV. Czas i miejsce akcji.

Zgodnie z faktami historycznymi akcja toczy się **6 września 1831 roku w Warszawie**, w dzielnicy **Wola**.

Źródło: https://opracowania.pl/opracowania/jezyk-polski/reduta-ordona-a-mickiewicz_oid,117

V. Streszczenie utworu.

Reduta Ordona Adama Mickiewicza została opatrzona podtytułem „opowiadanie adiutanta”. Jej treścią jest właśnie **relacja owego adiutanta, czyli jednego z obrońców Warszawy przed Rosjanami. Wydarzenia te miały miejsce w 1831 roku i były ostatnim etapem powstania listopadowego**. Żołnierz opowiada o całym epizodzie z perspektywy czasu. Wyszedł na działo i stamtąd obserwował pole walki. Z naprzeciwka nadciągał oddział Rosjan wyposażony w 200 armat. Zaatakował on redutę Ordona, która posiadała jedynie 6 dział. Żołnierze Ordona dzielnie się bronili, jednak wróg stopniowo zdobywał pozycje Polaków.

Kiedy Rosjanie zniszczyli ostatnią polską armatę, oddział zaczął wykorzystywać broń ręczną. **Pomimo zacieklej walki, Rosjanom udało się przełamać opór Polaków**. Kiedy wzrok adiutanta przesłoniły łyzy, jego generał obserwował wszystko przez lunetę wspartą na ramieniu żołnierza. Oznajmił, że reduta została stracona. Generał z powodu słabego wzroku przekazał lunetę adiutantowi i polecił mu dokładnie obserwować, co się dzieje z samym Ordonem. Adiutant ujrzał, jak **dowódca reduty skacze do lochu z zapalonym ładunkiem wybuchowym i wraz z sobą wysadza cały szaniec**. Jego czyn spowodował, że zginęli wszyscy: Polacy i szturmujący redutę Rosjanie. Na koniec adiutant stwierdza, że Ordon zostanie patronem szaniec, ponieważ jego dzieło miało wymiar heroiczny. **Czyn dowódcy jest również porównywany do czynu Boga, który w dzień ostateczny zniszczy niegodziwy świat**.

Źródło: <https://eszkola.pl/jezyk-polski/streszczenie-1100.html>

VI. Plan wydarzeń.

1. Nadciągnięcie oddziału Rosjan wyposażonego w 200 armat.
2. Nierówna walka z reductą Orдона.
3. Zniszczenie ostatniego działła Polaków.
4. Walka na broń ręczną.
5. Zdobycie polskiego szańca przez Rosjan.
6. Wysadzenie reduity przez Orдона i śmierć wszystkich żołnierzy.

VII. Analiza i interpretacja.

Wiersz ten napisany został na podstawie opowiadania adiutanta, przyjaciela poety - **Stefana Garczyńskiego**. Ma on charakter epicki. Na samym początku widzimy opisany układ sił wrogich sobie wojsk. Moskali, którzy ruszyli z atakiem na reductę Orдона, było zdecydowanie więcej. Ci drudzy dysponowali zaledwie sześcioma działami, jednak walczyli dzielnie i z oddaniem. Poeta pisze o sile, z jaką car twardą ręką sprawuje rządy i niewzruszony wysyła ludzi na śmierć za swoje państwo:

*Gdzież jest król, co na rzezie tłumy te wyprawia?
Czy dzieli ich odwagę, czy pierś sam nadstawia?
Nie, on siedzi o pięćset mil na swej stolicy (...)*

W państwie cara posłuszeństwo było egzekwowane siłą. Służyć temu miały tysiące kibitek, które wywoziły skazańców na Syberię. Dlatego też przeciwstawienie się Polaków zasługuje na tym większą pochwałę i poszanowanie. W obliczu prawdziwego zagrożenia mieli oni bowiem odwagę, aby stanąć do walki z potężnym władcą. Byli oni również osamotnieni w swoim przeciwstawieniu się carowi:

*Warszawa jedna twojej mocy się urąga,
Podnosi na cię rękę i koronę ściągga,
Koronę Kazimierzów, Chrobrych z twojej głowy,
Boś ją ukradł i skrwawił synu Wasilowy.*

Wiersz jest relacją adiutanta, który *opisuje zdobycie reduity*. Dramatyzm sytuacji został przedstawiony za pomocą krótkich, urywanych zdań. Broniącym reduity, którzy byli atakowani przez znacznie większe siły carskie, zabrakło nagle amunicji. Dla walczącego żołnierza brak amunicji był wyrokiem. Śmierć poniesiona z powodu braku możliwości obrony była nie tylko osobistą klęską, ale i hańbą. Świadomość kończącej się za chwilę amunicji przyprawiała żołnierza o zawrót głowy:

*... – i żołnierz pobladnął,
Nie znalazłszy ładunku już bronią nie władną
I uczył, że go pali strzelba rozogniona;
Upuścił ją i upadł; - nim dobiją skona.*

Aby amunicja z reduty nie dostała się w ręce nieprzyjaciela, Ordon zdecydował się wysadzić ją w powietrze. Choć w rzeczywistości wiadomo, że Ordon ocalał z eksplozji, w wierszu Mickiewicza zginął pod gruzami reduty. Takie zakończenie losów bohatera miało na celu uwznioślenie jego czynu i podkreślenie zasług jako wzorcowego zachowania powstańca, godnego naśladowania.

Utwór kończy się opisem pola bitwy, które rysuje przed nami obraz leżących, martwych ciał, zarówno powstańców, jak i napastników. Pomimo iż został zawarty pokój, straty poniesione przez obydwie strony były duże. Zakończenie wiersza jest optymistyczne. Poeta wyraża nadzieję, że kiedyś nadejdzie kres carskiego despotyzmu:

*Kiedy ziemię despotyzm i duma szalona
Obleją, jak Moskale redutę Ordona;
Karząc plemię zwycięzców zbrodniami zatrute,
Bóg wysadzi tę ziemię, jak on swą redutę.*

Źródło: <https://klp.pl/mickiewicz/a-5800-2.html>

VIII. Motywy literackie.

Redutę Ordona możesz wykorzystać w tematach prac dotyczących m.in.:

- patriotyzm,
- cierpienie,
- bohaterska śmierć,
- poświęcenie.